

Leeskring bibliotheek Rumst – 16 juni 2013

Jack Kerouac

Onderweg

Amsterdam: De Bezige Bij, 1999. O.T.: On the road. 304 p.
5^e druk van de vertaling uit 1988. Vertaling: Guido Golüke

De auteur

Geboren op 12 maart 1922 als Jean Louis Kerouac in het stadje Lowell in Massachusetts uit Frans-Canadese ouders, groeide Jack op in een zeer devoot katholiek gezin. Hij voetbalde goed en kreeg om die reden een beurs voor Columbia University. Een conflict met zijn coach maakte een einde aan deze carrière. Tijdens W.O.II deed hij vier dagen dienst bij de marine, waarna hij werd afgekeurd. Hij monsterde aan op verschillende schepen

en raakte ten slotte verzeild in New York op zoek naar schrijfinspiratie. Hier ontmoette hij Allen Ginsberg en William S. Burroughs, schrijvers die samen met hem de kern van de Beat Generation zouden uitmaken. Kerouac zou de term bedacht hebben: *Beat*, eerst naar aanleiding van het feit dat zij zich terneergeslagen voelden, en later om de term *Beatific* (gelukzalig) aan te duiden. Via Ginsberg en Burroughs leerde hij ook Neal Cassady kennen, zijn reisgezel tijdens zijn tochten door de U.S. en Mexico en de belangrijkste bron van inspiratie voor zijn boek *On the Road*. Kerouac voelde zich sterk verbonden met zijn moeder en ging terug thuis wonen toen zij behoeftig werd. Samen met haar en zijn derde echtgenote Stella

Sampas verhuisde Kerouac naar Florida waar het weer beter was voor de conditie van *Mémère*. De schrijver was in politiek opzicht uitgesproken conservatief en reactionair geworden en moest niets hebben van de hippiecultuur die in de jaren '60 tot bloei kwam, onder andere geïnspireerd door *On The Road* en de Beat Generation. Kerouac overleed op 21 oktober 1969 aan interne bloedingen veroorzaakt door levercirrose, 47 jaar oud. Hij werd begraven in zijn geboorteplaats Lowell.

“...the only people for me are the mad ones, the ones who are mad to live, mad to talk, mad to be saved, desirous of everything at the same time, the ones who never yawn or say a commonplace thing, but burn, burn, burn...” p. 7(Penguin) of p. 11 in de vertaling

Bibliografie

- 1950 - *The Town and the City*
- 1957 - *On the Road*
- 1958 - *The Subterraneans*. *Nederl. vert. : De onderaardsen (1959)*
- 1958 - *The Dharma Bums*
- 1959 - *Mexico City Blues* (poëzie)
- 1959 - *Doctor Sax*
- 1959 - *Maggie Cassidy*
- 1960 - *Visions of Cody*
- 1960 - *The Scripture of the Golden Eternity* (poëzie)

- 1960 - Book of Dreams
- 1960 - Lonesome Traveller
- 1960 - Tristessa
- 1962 - Big Sur
- 1963 - Visions of Gerard
- 1965 - Desolation Angels
- 1966 - Satori in Paris
- 1968 - Vanity of Dulouoz

Postuum verschenen nog verschillende titels en dertien biografieën.

Het verhaal

Deel 1: New York – Denver – San Francisco – Los Angeles (p. 5 – 108)

Sal Paradise woont bij zijn tante en werkt aan een boek als hij met 50 dollar op zak liftend en af en toe een bus nemend naar het westen trekt in juli 1947. In Denver ontmoet hij zijn vrienden Carlo Marx en Dean Moriarty die altijd feestjes weten te vinden. Hij trekt verder naar zijn vriend Remi Boncoeur in San Francisco die hem een job als nachtwaker bezorgt. Dit duurt weer niet lang en hij trekt naar Los Angeles en ontmoet onderweg de Mexicaanse Terry. Zij reizen samen verder en komen uiteindelijk bij haar familie terecht waar ze een tijdje als gezin samenleven met Terry's zoontje. Sal werkt hier als katoenplukker, maar beseft dat hij hier niet voor is gemaakt en reist terug naar New York.

Deel 2: Virginia – New York – New Orleans – San Francisco (p. 109 – 176)

Sal viert kerstmis 1948 met de familie in Virginia als Dean plots op de stoep staat met zijn laatste verovering Marylou en met Ed Dunkel. Zijn tweede vrouw Camille en hun pasgeboren dochtertje liet hij achter in San Francisco. Sal kan aan de verleiding niet weerstaan en ze trekken met de auto van Dean naar New Orleans om Old Bull Lee te bezoeken. Daarna reizen ze met drie verder naar San Francisco, waar Dean zijn reisgezellen verlaat om zich terug bij Camille te voegen. Als ook Marylou verdwijnt en Sal, ten prooi aan honger en visioenen, alle besef van realiteit verloren heeft neemt Dean hem mee naar Camille, "een welopgevoede, beschaafde jonge vrouw" (p. 173). Na een optreden van Slim Gaillard en rondhangen met Dean in het blowende San F., wacht Sal op zijn veteranenunitkering, koopt een buskaartje naar N.Y. en vertrekt, gedesillusioneerd.

Deel 3: New York – Denver – San Francisco – Sacramento – Denver- Chicago – Detroit – New York (p. 177 – 244)

Voorjaar 1949 trekt Sal naar Denver met het plan zich daar te vestigen, maar voelt zich eenzaam als hij er niemand van de oude vrienden treft. Hij reist door naar San F. om Dean op te zoeken. Camille is terug zwanger en smijt hen beiden buiten. Sal vraagt Dean naar New York te komen en samen naar Italië te reizen. Ze ontmoeten o.a. Galatea Dunkel die Dean de waarheid zegt namens de vrouwen(p. 191) Een jazznacht volgt. Sal en Dean trekken naar Sacramento waar ze kans zien een Cadillac naar Chicago te mogen terugrijden. Dean geniet, rijdt te snel. Per bus trekken ze naar Detroit en komen tenslotte per gedeelde autorit naar New York waar ze verder feesten. Dean trekt er in bij Inez die hij zwanger maakt.

Deel 4: New York – Denver – Mexico (p.245 – 299)

Voorjaar 1950 wil Sal weer westwaarts trekken. Dean werkt nu als parkeerwachter in Manhattan en woont samen met de zwangere Inez. Sal ontmoet in Denver Stan Shephard en ze plannen naar Mexico City te trekken. Maar voor die tijd voegt Dean zich bij hen en met zijn oude auto trekken ze de grens over. Hun geld is plots veel meer waard en ze doen zich ruimschoots te goed aan drank, drugs en hoeren. In Mexico City krijgt Sal dysenterie, maar Dean laat hem doodziek achter en vertrekt terug naar huis.

Deel 5: Dean heeft in Mexico scheidingspapieren gekregen, Sal keert in de herfst terug naar New York. Hij leert Laura kennen en ze willen naar San Francisco verhuizen. Dean hoort dit en komt te vroeg om de verhuizing te begeleiden. Op weg naar een Duke Ellingtonconcert waar Sal en Laura in een Cadillac naar toe worden gereden is er geen plaats voor Dean, maar Sal reageert: "Hij redt zich wel".

Autobiografische elementen

Zoals al Kerouac's boeken is *On the Road* sterk autobiografisch. Het verhaal is gebaseerd op vier reizen die Jack (Sal Paradise) en zijn kameraad Neal Cassady (Dean Moriarty, vernoemd naar de favoriete vijand van Sherlock Holmes) tussen 1947 en 1950 maakten en met bijrollen voor William S. Burroughs (Old Bull Lee) en Allen Ginsberg (Carlo Marx).

de reizen door de Verenigde Staten en Mexico die de inspiratie vormden voor On the Road

Waardering van recensenten

"...a major novel (...) the most beautifully executed, the clearest and most important utterance yet made by the generation Kerouac himself named years ago as 'beat', and whose principal avatar he is." *Gilbert Millstein in New York Times, 1957*

"It changed my life like it changed everyone else's." *Bob Dylan*

"I suppose if Jack Kerouac had never written *On the Road*, The Doors would never have existed. It opened the floodgates." *Ray Manzarek*

"This isn't writing, it's typing." *Schrijver Truman Capote*

"Weer verveelde ik me tijdens het lezen, nee, ik ergerde me aan de totale afwezigheid van structuur, de oeverloze herhalingen, de pseudo-diepzinnige kletspraak, de namedropping zonder enig gevolg. (...) Wat een ramp van een boek." *Graa Boomsma in De Groene Amsterdammer 9.8.1995*

Die kwaliteit van *On the Road*, het opwindende, het opzweepende en uiteindelijk ook hartroerende karakter ervan, heeft het boek een mythische status opgeleverd. *Joost Zwagerman, De Volkskrant 1.5.2013*

Opvallend is hoe jongeren, ook nu nog, zeer onder de indruk zijn van het boek. Bij herlezing op latere leeftijd verliezen velen het geduld bij het inhoudsloze gepraat en het doelloze van de omzwervingen.

De mening van de leeskring

De leeskring was niet enthousiast over dit boek, niet iedereen had het volledig gelezen. Het was moeilijk om voeling met de personages te krijgen en het gebrek aan een plot hielp ook niet in de waardering. "Oppervlakkig, slaapverwekkend, immoreel, over-roepen" waren de termen die vielen. De landschaps- en muziekbeschrijvingen werden wel gewaardeerd en het deel in Mexico leek dieper te gaan dan de rest.

Opbouw

Het boek is –op vraag van de uitgever- opgedeeld in vijf delen, vier ervan vertellen het wedervaren van de twee hoofrolspelers tijdens een reis door de VS en Mexico. Deel 1 is het langste en eigenlijk is met dat eerste deel alles al verteld. De rest zijn variaties op het thema. Het boek heeft nauwelijks structuur, heeft geen plot, heeft geen voldoening schenkend slot. De zoektocht naar de ultieme ervaring eindigt in leegte.

Tijd en tijdsgeest

Het boek vertelt over de roadtrips die Kerouac en Cassady maakten tussen 1947 en 1950. Het verhaal wordt chronologisch en in de verleden tijd verteld en roept (bijna) enkel de tijd op die de twee mannen samen doorbrachten, de tijd daartussen wordt overgeslagen.

Tijdsgeest: In de periode waarin de roman speelt beheerste de Koude Oorlog en het McCarthyisme de Amerikaanse politiek. Een geest van paranoia lag over het land en alles wat niet mainstream was, leek verdacht. Men gedroeg zich best conform de gemiddelde brave huisvader in suburbia.

De 'Beatgeneration' is hier een reactie op. Zij zocht naar een andere betekenis van het leven dan die welke getoond werd in de reclame van die tijd, zij zocht de confrontatie op, zij zocht naar antwoorden die een diepere betekenis zouden onthullen. De beatniks konden niet leven met het propere en opgewekte beeld van de mens in de jaren '50. 'Life is hell but we try to survive'. Zij voelden zich verslagen door het leven en zochten naar een spirituele zingeving ervan. Drugs en muziek waren een middel om dat spirituele gevoel te bereiken. "Hij was de BEATNIK – de wortel, de ziel van Beatific, wat gelukzalig betekent." p. 192-3

"Bitterheid, beschuldigingen, adviezen, moraal, verdriet – alles lag achter hem, voor hem uit lag de grillige, extatische vreugde van het pure zijn." p. 193

Plaats en ruimte

De 'highway en byways' van de VS en het uitgaansleven in enkele grote steden vormen het decor van het boek. Daarnaast zijn de verschillende auto's waarin ze zich voortbewegen niet zonder belang.

Perspectief en verteller

Het perspectief ligt volledig bij Sal Paradise die de verteller én de schrijver Kerouac is.

Personages

1952: Neal Cassady (l) en Jack Kerouac (r)

Dean Moriarty (= Neal Cassady) is een jeugd-crimineel, een ongeletterde autodief uit Denver, die als vagebond is opgegroeid. Hij is iemand zonder remmingen, zwelgend in het leven, gul in zijn vriendschappen, maar gespeend van enig verantwoordelijkheidsgevoel. Dean is in de ogen van Sal Paradise de ware beatnik, een roekeloze en onweerstaanbare kerel. Hij is de moderne cowboy die altijd in beweging wil zijn, op zoek naar kicks via vrouwen, auto's, drank en drugs, hij leeft enkel bij de dag. Hij is overal op zoek naar zijn vader, maar als hij zelf vader wordt van kinderen bij verschillende vrouwen, is hij even afwezig voor hen. Hij is alles wat Paradise zelf zou willen zijn, maar hij is ook zeer egoïstisch, wat de verteller zelf ervaart als Dean hem ziek en berooid achterlaat in Mexico.

Sal Paradise (= Jack Kerouac) is de waarnemer en verteller van het verhaal. Hij is vijf jaar ouder dan Dean en woont bij zijn tante, leeft van zijn veteranenuitkering en schrijft aan een boek. Als hij vast zit en de weg op wil, het westen van Amerika ontdekken, zoekt hij Dean op die altijd in is voor 'the road', gezelschap en nieuwe avonturen. Sal heeft een enorme bewondering voor Dean, zo zou hij graag zelf willen zijn. Hij neemt zelf geen initiatieven, hij is een volger. Moriarty rijdt, Paradise zit naast hem. Hij is op zoek naar een onduidelijke vervulling van zijn leven en verwacht die te vinden in de kicks die op zijn pad komen, maar is verwonderd dat hij na de euforie weer met twee benen op de puinhoop van zijn leven staat.

De vrouwen in de roman zijn gebruiksvoorwerpen. Blijf je langer bij ze dan een uur dan beperken ze je gevoel van onafhankelijkheid, van verovering. De twee protagonisten streven naar broederschap i.p.v. naar een gezin en naar de vrijheid van de weg in plaats van naar de succesladder en zijn verantwoordelijkheden.

Thema

Spirituele zoektocht naar een pure vorm van geluk. Verlangen naar eindeloosheid, naar het sublieme.

Motieven

Mannenvriendschap, seks, drugs, jazz, straatcultuur, avondse hotelkamers, honger naar banale en sacrale ervaringen, de schittering van steden in de nacht, visioenen, de weidsheid van het Amerikaanse landschap, tegencultuur, het grote Nee tegen de burgerlijke maatschappij. Het boek staat vol religieuze verwijzingen naar licht, seizoenen en zelfopoffering. Star, beat, dream, night, lost, gone, sad en ghost zijn sleutelwoorden die keer op keer terugkeren, als codes voor een stemming.

Stijl

De stijl die Kerouac gebruikte om *On the Road* te schrijven –en die hij ‘spontaneous prose’ noemde- is uniek en absoluut passend bij de inhoud. Hij is wel lang op zoek geweest naar die stijl. Hij bewonderde de boeken van Ernest Hemingway en James Joyce en ook het ritme van jazz moest een rol spelen, maar het was uiteindelijk een brief van Cassaday die hem deed kiezen voor de directe, extatische, bijna ademloze schrijfstijl die het boek hanteert. Hij wilde schrijven alsof hij een brief schreef aan een vriend in een stijl die de beweeglijkheid van jazzimprovisaties oproep. Een voorbeeld van Cassady's brieven vind je in: <http://www.lettersofnote.com/2012/08/the-great-sex-letter.html>

Zie ook p. 194-196 van ‘On the Road’ voor freejazz op papier. (p. 179-181, Penguin)

Kerouac was al in 1948 begonnen aan dit boek en onderweg krabbelde hij notaboekjes vol om te gebruiken als hij eenmaal weer bij zijn moeder thuis was, hij schreef ook verschillende versies (zelfs een in joul = Quebec French gesproken door arbeiders), maar pas in april 1951 schreef hij het originele volledige manuscript, hij deed dat in drie weken tijd. Hij draaide een rol telexpapier van ruim 36 meter lang in zijn schrijfmachine en begon te typen zonder marges, alinea's of hoofdstukken. Alcohol, benzedrine, slapeloosheid en de kick die hij haalde uit het snelle typen droegen bij aan de geest van het boek. In de jaren die volgden –het boek vond pas in 1956 een uitgever- heeft Kerouac de oerversie flink bewerkt. De meest expliciete sexscènes werden eruit geknipt en meer literaire passages toegevoegd, ook leestekens en alinea's vonden een plaats. Vintage Press, die het uitgaaf in 1957, eiste bovendien dat de werkelijke namen vervangen zouden worden door fictieve.

Titel

On the Road als titel spreekt voor zich.' Het onderweg zijn' naar nieuwe, nog onbekende ervaringen, draagt de hele roman en 'de weg' geeft de vrijheid weer van de Amerikaanse highway, de ruimte van het land, de beweging die Sal en Dean zoeken, een optimaal te benutten leven in tijdloosheid en GAAN.

Genre

Een 'road novel'.

Bewerkingen

Het boek is verfilmd in 2012 in een regie van Walter Salles. De hoofdrollen worden gespeeld door Sam Riley, Garrett Hedlund, Kristen Stewart en Kirsten Dunst. *On the Road* had haar eerste publieke vertoning op 23 mei 2012 op het Filmfestival van Cannes. De

eerste reacties op de film waren negatief tot gemengd. Trailer van de film op:
<http://www.youtube.com/watch?v=DZhM-AcCzNU>

Meer info

<http://www.ipl.org/div/litcrit/bin/litcrit.out.pl?au=ker-77>

http://en.wikipedia.org/wiki/On_the_Road

- Babbelend langs 's Heeren wegen / Graa Boomsma. De Groene Amsterdammer, 9/8/1995
- Verlangen naar eindeloosheid : Vijftig jaar 'On the Road' / Fred De Vries. De Volkskrant, 19/1/2007
- On the Road / Joost Zwagerman. De Volkskrant, 1/5/2013

Discussievragen

- Het boek van Kerouac blijft jonge generaties begeisteren. Ook nu nog. Waarom? "Wie Kerouacs boek op jonge leeftijd leest, wil op pad naar de sterren, al was het alleen maar om te ontkomen aan regels, structuren en voorspelbaarheid.(...) In een door uiterlijk geobsedeerde wereld is het niet verwonderlijk dat jongeren, de hipsters, zich identificeren met gemankeerde karakters als Sal Paradise en Dean Moriarty. Zij waren de ultieme romantici, nog niet verteerd door ironie, hebzucht en cynisme. In al hun belevenissen en ontmoetingen, hoe alledaags ook, beerden ze het sublieme te ontdekken. Ze geloofden in vriendschap, schoonheid en liefde. Bovenal: ze leefden."(F. de Vries)
- Wie heeft er gelijk? Graa Boomsma die het in 1995 in De Volkskrant "vormeloos, zeurderig, eentonig, chaotisch en oppervlakkig noemt met pseudo-diepzinnige kletspraat" OF mensen als Tom Waits en Bob Dylan die het boek als een bijbel met zich mee dragen en zeggen dat het hun leven blijvend beïnvloed heeft? Waarom die grote verschillen in waardering? Aan welke voorwaarden moet je blijkbaar voldoen om het boek te appreciëren?
- Wat weet je van de beatgeneration? Hun houding: "Life is hell, but we try to survive" Kun je dit plaatsen in het tijdsbeeld? Hoe proberen ze te overleven? Dit gaat het best door creatie = muziek, schilderkunst, natuurbeleving, liefde voor elkaar, woorden, gedichten...
- Heeft het boek nood aan de delen 2 tot en met 5 of volstaat deel 1?
- Wat vind je van de karaktertekening in het boek? Dean en Sal dromen zo nu en dan toch van een gezinsleven, kun je dat plaatsen binnen hun karakters?
- De protagonisten zijn op zoek naar IT, the meaning of life. Begrijp je de manier waarop ze dat doen?
- Wat vind je van de rol van de vrouwen in dit verhaal?
- In verband met de leefwijze van de hoofdpersonages duikt bij sommigen al snel het woord immoreel op. Moet je een boek beoordelen op basis van morele principes?
- Wat vinden ze aan het einde van hun weg? De eindeloosheid of de leegte?
- Kan een vriendschap blijven bestaan zonder een zekere dosis verantwoordelijkheid voor elkaar te nemen?